

«Impuls che promovon la discussiun»

L'UdG ed il Grischun central davart las propostas da la PSR

DA FLURIN ANDRY / ANR

■ **«Rumantschia duamilli e ventg» sa numna il text che la Pro Svizra Rumantscha ha gist publictà. Las presidentas da l'Uniuin dals Grischs e da l'Uniuin rumantscha dal Grischun central s'han occupadas da questas propostas.** Glindesdi ha publictà la Pro Svizra Rumantscha (PSR) in artigel cun intginas propostas che duain instradar ina debatta publica davart il futur dal rumantsch. L'emprim impuls da quest'organisaziun è l'intent da rinforzar il rumantsch cun fundar in'instituiziun dal dretg public «cun daplirs instruments e pussaivladads da proteger e promover il rumantsch».

Sco segunda propona la PSR da procurar per in arranchament che raduna ils Rumantschs e dar la pussaivladad da discutir il futur dal rumantsch e prender decisiuns cuminaivlas en chausa. Il terz impuls ha da far cun la moda e maniera co l'infurmaziun rumantscha vegn producida e repartida. Ins duessia examinar la pussaivladad da trair a niz era novas tecnologias d'infurmaziun sco p. ex. ils «tablets». *Zegna Pittet-Dosch* che presidescha l'Uniuin rumantscha dal Grischun central e la presidenta da l'Uniuin dals Grischs (UdG) *Annalea Stupan* piglian posiziun a questis trais impuls da la PSR.

«Gia mo per la LR grev da survegnir las finanzas»

Stgaffir in'instituiziun dal dretg public pareess ad ellas en sasez ina buna chausa. Las duas presidentas dubitan però ch'ella saja era realisabla. Pittet-Dosch menziuna la difficultad da la financiar, «sch'igl è gia per la Lia Rumantscha mintg'onn in cumbat per survegnir las finanzas necessarias». Stupan di ch'i saja in giavisch legitim da vulair fundar quest'instituiziun che duess cumpletter la lavur da la LR: «Cunquai che la Lia fa gia blera e buna lavur stuessan ins tenor mai collavurar cun ella avant che fundar questa nov'instituiziun, e surtut era definir cleramain sias incumbensas.»

Novas scuntradas u inscuters interrumschas

En quai che riguarda l'impuls ch'i saja da dar als Rumantschs la pussaivladad da sa scuntrar e debattar l'avegnir da la lingua di la presidenta da l'UdG che la LR fiss segirmain interessada da survegnir uschia invista a las opiniuns ch'existian en la Rumantschia: «Ins pudess cuntinuar ad organisar dietas interrumschas sco quella da l'onn passà, la dumonda è unicamain quant ferm ch'ils singuls Rumantschs èn pronts da vegnir a quellas e s'engaschar per lur lingua.» Quai sa dumonda era Pittet-Dosch. Ad ella para ina bun'idea d'integrar tut ils

Tranter auter stat era l'avegnir da las medias rumantschas en il focus dals impuls da la Pro Svizra Rumantscha.

LO

Rumantschs a questis inscuters «e betg mo ils uschenunads Rumantschuns». La presidenta da l'Uniuin rumantscha dal Grischun central ha però dubis ch'i gartegia d'entretschar ina gronda part dals Rumantschs en questas discussiuns.

«Privel d'excluder las personas attempadas»

Er il terz impuls da la PSR, da trair a niz ils novs meds d'infurmaziun sco p. ex. il «tablet», sveglia tsherts dubis tar las duas collegas: «Da questis mediums moderns fa adiever surtut la generaziun giuvna e betg ils attempads, uschia excludissan ins ina part dals Rumantschs, gist quels che s'infurmeschan il pli ferm davart quai che capita en il mund rumantsch», dian ellas e manegian che cun las purschidas dad RTR, «inclusivamain lur pagina d'internet», e las gasettas rumantschas sajan ils Rumantschs infurmads fitg bain. I fiss baingea ina schanza per cuntanscher ils giuvens, er quels or-

daifer l'intschess rumantsch, «il privel dad excluder ils auters fiss però memia grond.» Perquai èn ellas da l'avis ch'i na dovria betg immediatamain novas tecnologias d'infurmaziun er en rumantsch, agiungschan Stupan e Pittet-Dosch. *Vitus*

Gartmann, il president da la Surselva Romantscha, nun ha ier pudì prender posiziun en chausa. Sia reacziun suonda bainbaud. La LR prenda posiziun suenter la radunanza generala da la PSR ils 3 da mars a Cuira.

Per ina Rumantschia progressiva ed averta

L'uniun Pro Svizra Rumantscha (PSR) è vegnida fundada il 1992 cun la finamira da crear ina gasetta quotidiana rumantscha. Dapi che La Quotidiana exista sa deditgescha la PSR ad auters projects en connex cun la promoziun da la lingua rumantscha. Ils ultims onns è l'uniun p. ex. sa participada a la realisaziun d'in med d'instrucziun rumantsch per personas betg rumantschas e d'in champ da vacanzas per uffants rumantschs. Dapi il matg 2016 sa cumpona la suprastanza da la PSR

da las suandantas personas: *Annetta Zini*, Cuira, copresidenta e *Flurin Bundi*, Turitg, copresident ed ils commembers *Jon Bischoff*, Turitg; *Martin Cantieni*, Turitg; *Clau Dermont*, Cuira e Berna e *Barbla Etter*, Thun. Actualmain è la PSR tranter auter vidlonder da realisar in barat da classas da scola tranter ils differents idioms. La PSR s'engascha per ina Rumantschia «progressiva ed averta». Sco uniun independenta vul la PSR dar novs impuls a la politica da linguas.

Il nov logo da la Pro Svizra Rumantscha.

MAD